

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Підмогильного Сергія Сергійовича на тему «Трансформаційні механізми зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

На засіданні кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування брали участь: завідувачка кафедри, канд. екон. наук., доцент Гатило В. П.; професор, д-р. екон. наук, доцент Самойленко І. О.; професор, д-р. екон. наук, професор Доронін А. В.; професор, д-р. екон. наук, професор Ліхоносова Г. С.; професор, д-р. екон. наук, професор Калінеску Т. В.; професор, д-р. екон. наук, доцент Шевченко І. О.; доцент, канд. техн. наук, доцент Скачкова І. А., доцент, канд. техн. наук, доцент Бондарєва Т. І., доцент, канд. екон. наук, доцент Фурсова В. А., доцент, канд. екон. наук, доцент Татар М. С., доцент, канд. екон. наук, доцент Гребенікова О. В., доцент, канд. екон. наук, доцент Либа В. О., зав. лабораторії Марченко Н. І.

На засідання запрошені з кафедри економіки та публічного управління: професор, д-р. екон. наук, професор Давидова І. О.; д-р. екон. наук, професор Ревенко Д. С.; доцент, канд. екон. наук, доцент Лебедченко В. В.; доцент, канд. екон. наук, доцент Попов О. С.

На засіданні кафедри відбулася публічна презентація дисертаційної роботи Підмогильного Сергія Сергійовича на тему «Трансформаційні механізми зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності».

На підставі обговорення змісту презентації дисертаційної роботи ухвалено такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (результати голосування – одноголосно).

1. Актуальність теми дослідження. Трансформаційні механізми зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності виступають основними умовами адаптації бізнесу до динамічних змін зовнішнього та внутрішнього середовищ. Їхнє впровадження ґрунтується на інтеграції інноваційних підходів, цифрових технологій, оптимізації ресурсного потенціалу та формуванні гнучких управлінських стратегій. Такі механізми забезпечують не лише нейтралізацію ризиків і загроз, але й підвищують конкурентоспроможність підприємств через зміцнення економічної безпеки і розвиток адаптивних можливостей суб'єктів підприємництва до кризових явищ. Результатом реалізації трансформаційних механізмів є формування системи захисту, що поєднує економічну стабільність, інноваційну активність та стратегічну орієнтацію на довгостроковий розвиток, що в цілому зміцнює економічну безпеку підприємницької діяльності.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до тематики наукових досліджень кафедри фінансів, обліку і оподаткування факультету програмної інженерії та бізнесу Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» у 2021–2023 рр. «Обліково-фінансовий механізм інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання в контексті трансформації економіки знань та соціально-поведінкових обмежень» (номер державної реєстрації 0121U108324), де автором запропоновано основні напрями і заходи та критерії ефективності зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. А також, відповідно до тематики наукових досліджень кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування у 2024–2025 рр. «Організаційний та обліково-фінансовий механізм управління економічною безпекою підприємництва в умовах цифровізації соціально-економічних процесів» (номер державної реєстрації 0124U002695), де автором запропоновано трансформаційний механізм зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності і його аналітичне забезпечення.

3. Наукова новизна отриманих результатів. Науковий результат дисертаційної роботи полягає у розвитку теоретичних і науково-практичних положень у формуванні трансформаційних механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності для посилення її захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечення стійкої здатності до фінансової стабільності, конкурентоспроможності й довгострокового економічного зростання. У результаті виконання дослідження отримано ключові положення, що формують авторське бачення вирішення поставленої наукової проблеми, відображають індивідуальний внесок здобувача у розвиток відповідного наукового напрямку та слугують основою для визначення наукової новизни дисертаційної роботи, зокрема у наступному:

удосконалено:

- сутність категорій «виклик», «ризик», «загроза» і «небезпека» в контексті зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності, шляхом побудови ієрархії дефініцій цих понять, що ґрунтується на їх причинно-наслідковому зв'язку, рівнях реалізації та потенційному впливі на економічну безпеку суб'єктів підприємництва, що дає змогу чітко їх систематизувати й адаптувати управлінські рішення відповідно до стадій їх прояву;

- зміст концепції трансформаційного механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності за рахунок системної інтеграції принципів, методів, інструментів і форм управління, врахування внутрішніх і зовнішніх загроз та факторів безпеки, що дає можливість сформувати цілісний механізм реагування на виклики, підвищити адаптивність суб'єктів підприємництва до змін зовнішнього середовища та забезпечити їх стійкий розвиток;

- методичний підхід до оцінювання дифузії трансформацій механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності, завдяки

застосуванню моделі Басса, що дало можливість кількісно оцінити дифузійний характер змін, зумовлених реакцією суб'єктів підприємницької діяльності на загрози зовнішнього середовища, ідентифікувати критичні точки змін, типові моделі поведінки суб'єктів підприємницької діяльності та оцінити наслідки трансформації;

– модель оцінювання потенціалу економічної безпеки, яка являє собою форму інтеграції стимуляторів і дестимуляторів, що дає змогу комплексно визначити стан суб'єктів підприємницької діяльності та їх здатність протистояти негативним викликам і загрозам, встановлювати рівень захищеності, забезпечити ефективність використання активів, результативність інноваційної, фінансової та операційної діяльності;

дістали подальшого розвитку:

– визначення поняття «економічна безпека підприємницької діяльності» на основі узагальнення наукових підходів та його інтерпретації як багатовимірної динамічної системи захисту, адаптації й розвитку суб'єктів підприємницької діяльності, що дає можливість ефективно використовувати ресурсний потенціал, передбачати стратегії функціонування, нейтралізувати та оперативно реагувати на потенційні загрози і виклики зовнішнього та внутрішнього середовищ, зберігати стійку здатність до фінансової стабільності, конкурентоспроможність і довгострокове економічне зростання;

– механізм зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності за рахунок включення до його складу інтелектуального моніторингу, сценарного, предикативного планування і гнучкого стратегічного управління, що надає можливість сформувати проактивну, адаптивну систему зміцнення економічної безпеки, здатну в режимі реального часу ідентифікувати загрози, моделювати сценарії майбутніх подій та оперативно коригувати стратегії в умовах невизначеності зовнішнього середовища;

– методичний підхід до ідентифікації загроз, оснований на статистичному аналізі динаміки їх виникнення, що дає змогу ідентифікувати ключові макроекономічні загрози для економічної безпеки суб'єкта підприємництва, надає можливість забезпечити узгодження та інтеграцію кількісних аналітичних інструментів з експертними методами оцінювання, підвищити точність прогнозування змін у середовищі підприємницької діяльності й створити основу для розроблення ефективних управлінських рішень, спрямованих на зміцнення економічної безпеки;

– процес формування сценарної матриці «ризиків – стан потенціалу економічної безпеки», яка є складовим елементом трансформаційного механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності й дає змогу оцінювати ймовірність виникнення ризиків, забезпечити їх розподіл за ступенем критичності впливу на стан економічної безпеки, визначити спроможність суб'єкта підприємництва нейтралізувати негативні впливи ризиків та підвищити ефективність стратегічного управління в умовах економічної нестабільності.

4. Теоретичне та практичне значення результатів роботи.

Одержані результати та сформовані рекомендації представляють собою методико-прикладне підґрунтя для формування механізмів зміцнення економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності різних організаційних форм, галузевої приналежності і масштабів фінансово-економічної діяльності.

Розроблені в ході дослідження методичні підходи і практичні рекомендації використані в діяльності установ і підприємств, що підтверджується відповідними актами і довідками, які містяться у додатку до дисертаційної роботи: ТОВ «АВТОПАРТС-ВМ» (акт про провадження від 05 серпня 2025 р.); Україно-болгарське ТОВ «ПРАНА» (довідка про використання результатів від 08 серпня 2025 р.); ТОВ «ФЛЕШКОМ» (акт про впровадження № 06.08-1/25 від 06 серпня 2025 р.).

Результати дисертації використані в освітньому процесі кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», в навчальних матеріалах курсів «Інвестування» і «Управління проєктами» (акт про впровадження №1/25 від 20 червня 2025 р.).

5. Апробація/використання результатів дисертації.

Результати наукових досліджень автора обговорювались на наступних конференціях:

- міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні фінансові, обліково-аналітичні та податкові інструменти трансформації бізнес-середовища» (м. Харків, 9–10 грудня 2021 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (м. Тернопіль, 1–2 червня 2022 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «IBIMA Business Conference» (м. Гранада, Іспанія, 30–31 травня 2022 р.);
- міжнародна конференція «Education, science, economics and technologies» (м. Бургас, Болгарія, 23–24 червня 2022 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «Sustainable Development XIII: Opportunities and Challenges for Europe and the Czech Republic» (Будейовіце, Чехія, 19–21 жовтня 2022 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний розвиток обліково-фінансової та податкової системи в сучасному контексті глобалізації» (м. Харків, 8–9 грудня 2022 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «Education, science, economics and technologies» (м. Бургас, Болгарія, 22–24 червня 2023 р.);

- міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні концепції трансформації обліково-фінансового механізму взаємодії господарювання» (м. Харків, 7–8 грудня 2023 р.);
- міжнародна конференція «Education, science, economics and technologies» (м. Бургас, Болгарія, 20–21 червня 2024 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції «Організаційний та обліково-фінансовий механізми управління економічною безпекою підприємництва» (м. Харків, 12–13 грудня 2024 р.);
- XII Міжнародній науково-практичній конференції «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика» (м. Запоріжжя, 30 грудня 2024 р.).

6. Дотримання принципів академічної доброчесності

Дисертація Підмогильного Сергія Сергійовича є оригінальною роботою, виконана здобувачем самостійно й доброчесно, текст рукопису дисертаційної роботи не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату, запозичень та не містить ознак академічного шахрайства (довідка від 02.10.2025 р.).

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

Основний зміст дисертаційної роботи, наукові результати, положення, висновки й пропозиції висвітлено в 18 наукових працях, з яких:

- з них – 3 розділи в колективних монографіях, 4 – статті у вітчизняних наукових фахових виданнях, 4 – статті у зарубіжних наукових виданнях (в тому числі 1 – проіндексована у науково-метричній базі Web of Science);
- також результати досліджень опубліковано в 7 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Калінеску Т. В., Ревенко Д. С., Підмогильний С. С. Парадигма формування механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. 2021. *Часопис економічних реформ. Науково-виробничий журнал*. 2021. № 3 (43). С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2021.3.04>.

2. Calinescu T., Pidmohylnyi S. Determination of modern tendencies of economic security strengthening of entrepreneurial activity. *Management and Education*. 2022. Vol 18. Issue 1. P. 7–12. URL: https://www.conference-burgas.com/maevolumes/vol18_2022/b1_v18.pdf.

3. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Моделювання процесів трансформацій у механізмах зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Часопис економічних реформ. Науково-виробничий журнал*. 2022. № 3 (47). С. 21–27. DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2022.3.03>.

4. Calinescu T., Pidmohylnyi S. Evaluation of efficiency the transformation mechanisms implementation of strengthening the entrepreneurship security.

Management and Education. 2023. Vol 19. Issue 1. P. 7–12. URL: https://www.conference-burgas.com/maevolumes/vol19_2023/b1_v19.pdf.

5. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Прогнозно-аналітичні інструменти зміцнення економічної безпеки в процесі відновлення промислового потенціалу. *Часопис економічних реформ. Науково-виробничий журнал*. 2023. № 3 (51). С. 6–11. DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2023.3.01>.

6. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Механізми зміцнення та основні функціональні цілі економічної безпеки підприємницької діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск №65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-59>.

7. Calinescu T., Pidmohylnyi S., Analytical and methodological basis for the transformation of mechanisms for strengthening the economic security of the entrepreneurship. *Management and Education*. 2024. Vol 20. Issue 1. P. 7–13. URL: https://www.conference-burgas.com/maevolumes/vol20_2024/b1_v20.pdf.

8. Calinescu T., Zelenko O., Pidmohylnyi S. Regional factors of mechanisms transformation for strengthening the economic security of entrepreneurial activity in the industrial sector of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. №10 (5). P. 173–183. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-173-183>. Проіндексована у науково-метричній базі *Web of Science*.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Вплив економічних трансформацій на зміцнення безпеки держави та суб'єктів господарювання. *Сучасні фінансові, обліково-аналітичні та податкові інструменти трансформації бізнес-середовища: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 9–10 груд. 2021 р. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. С. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021. С. 121–124.*

10. Calinescu T., Likhonosova G., Zelenko O., Pidmohylnyi S. Strategies for strengthening the economic security of business entities in the context of global financial and economic challenges. *IBIMA: 39th International Conference*, с. Granada, Spain, 30–31 May 2022 y. / Editor Khalid S. Soliman, 2022. Part 5. P. 2446–2454. URL: <https://ibima.org/accepted-paper/strategies-for-strengthening-the-economic-security-of-business-entities-in-the-context-of-global-financial-and-economic-challenges/>.

11. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Розробка трансформаційного механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 1–2 черв. 2022 р. / ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 63–65.*

12. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Оцінювання дифузії трансформацій механізмів зміцнення економічної безпеки підприємництва. *Інноваційний розвиток обліково-фінансової та податкової системи в сучасному контексті глобалізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.,*

м. Харків, 8–9 груд. 2022 р. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2022. С. 50–52.

13. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Зміцнення економічної безпеки відновлення промислового потенціалу завдяки використанню штучного інтелекту. *Сучасні концепції трансформації обліково-фінансового механізму взаємодії господарювання*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 7–8 груд. 2023 р. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2023. С. 67–69.

14. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Обліково-аналітичний інструментарій підтримки рівня зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Організаційний та обліково-фінансовий механізми управління економічною безпекою підприємництва*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 12–13 груд. 2024 р. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2025. С. 16–18.

15. Підмогильний С. С. Забезпечення ефективності підприємницької діяльності завдяки виконання функцій зміцнення економічної безпеки. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика*: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 30 груд. 2024 р. / Класичний приватний університет, 2024. С. 315–318.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

16. Calinescu T., Likhonosova G., Zelenko O., Pidmohylnyi S. Implementation of transformational mechanisms for strengthening economic security in entrepreneurial activity. *Perspektivy a výzvy současné ekonomiky*. / Dušek, J. a kol. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 1. vyd. 2023. P. 70–91.

17. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Когнітивні умови трансформації механізму інноваційної взаємодії та їх вплив на зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Адаптаційні обліково-фінансові механізми інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання в умовах соціально-поведінкових обмежень*: монографія / Н. О. Бондар, О. В. Гребенікова, Т. В. Денисова та ін.; за ред. Т. В. Калінеску. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2024. С. 37–44.

18. Калінеску Т. В., Підмогильний С. С. Ефективність імплементації трансформації економіки знань завдяки зміцненню економічної безпеки обліково-фінансового механізму інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання. *Моніторинг обліково-фінансового механізму інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання в умовах трансформації економіки знань*: монографія / Г. М. Агаєва, А. Ю. Атяшева, Н. О. Бондар та ін.; за ред. Т. В. Калінеску. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харків. авіац. ін-т», 2025. С. 146–155.

8. Висновок наукового керівника

Виконання індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, досягнення результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою та написання дисертаційної роботи Підмогильним Сергієм Сергійовичем – слід вважати успішним. Дисертаційна робота є результатом самостійного дослідження, завершеною науковою працею, яка містить наукову новизну. Вона виконана на належному науковому рівні та відповідає встановленим вимогам до дисертацій докторів філософії, і може бути рекомендована до захисту, а її автор Підмогильний Сергій Сергійович, до присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Отже, вважаємо що дисертаційна робота Підмогильного Сергія Сергійовича «Трансформаційні механізми зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44). Відтак, може бути представлена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Головуючий на засіданні кафедри
менеджменту та бізнес-адміністрування
Національного аерокосмічного
університету «Харківський
авіаційний інститут»,
д-р. екон. наук, професор

Андрій ДОРОНІН